

A GLEDIŠTE 1979. 2. ÉS 3—4. SZÁMA

A Szerb Kommunista Szövetség Központi Bizottsága Marxista Központjának a tudomány elvi kérdéseivel foglalkozó szakosztálya, a Szerb Tudományos és Művészeti Akadémia jogelméleti csoportja és a Gledište folyóirat szervezésében 1978. november 13-án A marxista jogelmélet címmel tudományos tanácskozást tartottak. A Gledište című folyóirat ez évi száma az értekezleten elhangzott bevezető előadást és a hozzászólásokat közli, mint fő témát.

Nikola Visković bevezetőjében a marxisták elméleti és metodológiai álláspontjait tárgyalja. Bemutatja a marxista jogelmélet két fő irányzatának keletkezését és fejlődését. Mind a két irányzat a társadalmi jelenségek visszavezetésén alapul.

A jogi jelenségeket és normákat a normatív és etatista megvilágításban tárgyaló irányzat a szocialista országokban van elterjedve, a szovjet jogelmélet hatása alatt áll és állami hatásra keletkezett, az ötvenes években.

A másik irányzat képviselőinek az ökonomizmus a kiindulópontjuk, és a jog lényegét és forrását a társadalmi viszonyokban, azaz a teremtésben és az elosztásban létrejövő viszonyokban látják.

Mindkét irányzatnak vannak bizonyos hibái és fogyatékságai. Az előadó szerint az eddigi marxista jogelméletben nem valósult meg a teljesség és a történelmiség elve, amit szem előtt kell tartani egy új jogi rendszer megalkotásakor.

Végezetül a jugoszláv öngazgatási jogról tárgyal, mint a jogi rendszer kapitalizmus utáni új formájáról. Bemutatja az öngazgatási jog lényegét és szerepét.

A hozzászólások szorosan fűződnek a bevezetőhöz, és főleg a marxista jogelmélet metodológiájával és a marxista jogkritikával foglalkoznak. Továbbá feldolgozzák a jog és a közgazdasági tudományok, valamint a jog és az állam közti kapcsolat körüli dilemmákat, a jog osztályjellegét és elhalását.

Az értekezéslet anyaga bemutatja a marxista jogelmélet keletkezését, fejlődését és elvi kérdéseit.

Az idei 2. szám Események rovatában Szerbia gazdasági fejlődésének aktuális pillanata címmel részlet olvasható Ivan Stambolićnak, a Szerb Köztársasági Képviselőház Végrehajtó Tanácsa elnökének a Szerb Képviselőház Tanácsainak 1978. december 29-én megtartott ülésén elhangzott beszédéből. Ez az írás részletesen elemzi Szerbia eddigi gazdasági fejlődését és vázolja az 1979. évi gazdaságpolitikai feladatokat. Kitér a szabad munkacsere metodológiai problémáira, a gazdasági felhalmozás növelésére, a közös és egyéni fogyasztás csökkentésére, a tiszta jövedelem elosztására, a befektetésekre, az inflációra és a külkereskedelmi viszonyokra.

A Kutatások elnevezésű rovatban Ksenija Savin és Uglješa Zvekić cikke található, a következő címmel: Bírók, vádlók és a belügyi szervek munkáinak véleménye a gazdasági bűnözésről. Az írás egy szociológiai kutatás eredményeit ismerteti.

A Gledište folyóiratnak ebben a számában még egy érdekes cikk olvasható. Dragan Tašković A bolgár történészek terminológiai spekulációja a bolgár elnevezéssel című írása bemutatja a bogumilizmus keletkezésének bolgár magyarázatát, amit arra használnak fel, hogy bebizonyítsák: a macedón nép tulajdoképpen bolgár, s hogy ennél fogva Macedóniának is Bulgáriához kellene tartoznia.

A Gledište idei 3—4. száma A marxista jogelmélet témájú értekezéslet anyagán kívül még a következő cikkeket közli:

— Jovan Đorđević Kardelj műve című cikkében Kardelj elvtárs A szocialista öngazgatás politikai rendszerének fejlődési irányelvei című művét méltatja. A cikkíró a mű legfőbb értékeként az öngazgatói érdekek pluralizmusának elméletét és társadalmi fejlődésünk szubjektív erőinek koncepcióját emeli ki. Rámutat Kardelj elvtárs munkásságának jelentőségére, hazai és nemzetközi viszonylatban. „Kardelj egyike a kiemelkedő jugoszláv teoretikusoknak, aki az elsők közt járult hozzá ahhoz, hogy a marxizmus megszabaduljon dogmatikus, bürokratikus héjától, az ultrabaloldali moderneskedéstől és a felületességtől.”

— Ratko Nešković írása a folyóirat fő témájához fűződik. Cikkének címe: Szocialista forradalom és jogi rendszer. Ez a cikk Lukács Györgynek a pártról és a proletariátus osztálytudataról szóló elméletét tanulmányozza. Foglalkozik pedig elsősorban a legalitás és illegalitás problémáival, a forradalommal és a proletárállammal, az államelhalással és az öngazgatással.

— Hans Kelsen Marx és Engels állam- és jogelmélete ugyancsak említésre méltó írás. Zdravko Grebo fordította le és írt hozzá bevezetőt. Kelsen a polgári jogelmélet elismert képviselője és ez az írása Marx joges államelméletének kritikája.

Željka Boić fordításában Pjer Legros Jog és szociológia című cikkét olvashatjuk, amelyben a jog szociológiájáról, valamint a jog és a szociológia közti kapcsolatról van szó.